

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2023 m. birželio 15 d.

Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės, Gražinos Davidonienės (kolegijos pirmininkė) ir Algirdo Taminsko, susipažinusi su 2023 m. birželio 8 d. paduotu **ieškovų UAB „Statybų inžinerinės paslaugos“ ir UAB „Inžinerinė vizija“** kasaciniu skundu dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. gegužės 8 d. sprendimo peržiūrėjimo

nustatė:

Vilniaus apygardos teismas 2023 m. vasario 21 d. sprendimu nusprendė ieškovų UAB „Statybų inžinerinės paslaugos“ ir UAB „Inžinerinė vizija“ ieškinį atsakovei VŠĮ „CPO LT“ tenkinti ir pripažinti neteisėtumui panaikinti atsakovės VŠĮ „CPO LT“ 2022-12-14 sprendimą pašalinti ieškoves UAB „Statybų inžinerinės paslaugos“ ir UAB „Inžinerinė vizija“ iš statinio techninės priežiūros paslaugų Dinaminės pirkimo sistemos Nr. 415558 bei paskelbti informaciją apie ieškoves Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašą.

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2023 m. gegužės 8 d. sprendimu nusprendė panaikinti Vilniaus apygardos teismo 2023 m. vasario 21 d. d. sprendimą ir priimti naują sprendimą – ieškinį atmesti.

Lietuvos apeliacinis teismas sprendime, be kita ko, nurodė, kad informacija, susijusi su abiejų ieškovių (tiekėjų) dalyvavimu konkrečiuose viešuosiuose pirkimuose, yra žinoma abiem savarankiškai pirkimuose dalyvaujantiems tiekėjams, todėl „teisėjų kolegijai nekyla abejonių, kad tokiu būdu tiekėjos turi (turėjo) visas realias galimybes suderinti savo veiksmus DPS (Dinaminės pirkimo sistemos) pirkimuose.“ (sprendimo 34 punktas).

Kasaciniu skundu ieškovės UAB „Statybų inžinerinės paslaugos“ ir UAB „Inžinerinė vizija“ prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. gegužės 8 d. sprendimą ir palikti galioti Vilniaus apygardos teismo 2023 m. vasario 21 d. d. sprendimą.

Ieškovių kasacinis skundas grindžiamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais kasacijos pagrindais – materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimu, turinčiu esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui, taip pat skundžiamame teismo sprendime (nutartyje) nukrypimu nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš CPK 346 straipsnio 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų (CPK 346 straipsnio 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais (CPK 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Be to, CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, jog kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamas tik tokios bylos, kuriose keliamų teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialiosios ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuotai pagrįsti, kad teisės pažeidimas, į kurį apeliuojama, turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, taip pat kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą byloje, kuri faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuotai pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskųstuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Ieškovių kasaciniame skunde nurodomi tokie esminiai argumentai:

1. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai konstatavo, kad aplinkybei dėl konkurenciją iškreipiančio susitarimo sudarymo nustatyti užtenka fakto, kad ūkio subjektai turėjo galimybę tokį susitarimą sudaryti ir nereikia nustatyti konkretaus susitarimo fakto. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra išaiškinęs, kad „draudžiamas bet koks tiesioginis ar netiesioginis bendravimas tarp ūkio subjektų, kurio tikslas ar pasekmė yra paveikti esamų ar potencialių konkurentų elgesį ar atskleisti reikšmingą (neviešinamą) informaciją ir (arba) ketinimus, susijusius su konkurento planuojamais veiksmais rinkoje, kai tokių kontaktų tikslas arba pasekmė yra nenormalių konkurencijos sąlygų atitinkamoje rinkoje atsiradimas“ (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. kovo 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-155-415/2016). Todėl apeliacinės instancijos teismo sprendimu nuo šios praktikos buvo nukrypta ir pradėtas kurti Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikai prieštaraujantis precedentas – draudžiamo susitarimo konstatavimui užtenka nustatyti galimybę sudaryti tokį susitarimą, o ne sudarymo faktą.
2. Iki šiol pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotą praktiką susijusių asmenų dalyvavimas viešuose pirkimuose nebuvo draudžiamas. Šią praktiką apeliacinės instancijos teismas ginčijama nutartimi iš esmės keičia ir formuoja visiškai naują – pasak apeliacinės instancijos teismo, susijusių subjektų dalyvavimas viešuose pirkimuose savaime reiškia konkurenciją iškreipiančio susitarimo sudarymą – kas atitinkamai reiškia, kad susijusių subjektų dalyvavimas viešajame pirkime yra draudžiamas. Apeliacinės instancijos teismas sprendė, kad dukterinė bendrovė turėjo žinoti, kad nepagrindusi savo pasiūlymo neįprastai mažos kainos, ji neva sudarys galimybę laimėti pirkimą motininei bendrovei. Tačiau tokius padarinius dukterinė bendrovė būtų galėjusi numatyti tik tada, jeigu būtų žinojusi, kad tame pačiame pirkime dalyvauja ir motininė bendrovė, bei tai, kokias kainas yra pasiūlę kiti tiekėjai. Tačiau ginčo atveju dukterinė bendrovė tokios informacijos neturėjo, todėl teismo nurodytų padarinių objektyviai numatyti negalėjo. Apeliacinės instancijos teismo sprendimas iš esmės verčia dukterinės bendrovės sprendimus priiminėti ne laisvai ir savarankiškai, o pagal tai, ar konkrečiuose pirkimuose dalyvauja motininės bendrovės ir kokią įtaką gali turėti abiejų bendrovių dalyvavimas pirkimo procedūroms.
3. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai konstatavo, kad pripažinti, jog tiekėjas viešame pirkime pateikė melagingą informaciją, užtenka fakto, kad buvo pateikta tikrovės neatitinkanti informacija, t. y. konstatavo, jog ieškovės pateikė melagingą informaciją, nes jos užpildė Europos bendrąjį viešųjų pirkimų dokumentą (EBVPD), kuriame pažymėjo, kad jos nėra sudariusios konkurenciją iškreipiančio susitarimo, o apeliacinės instancijos teismas (priešingai nei pirmosios instancijos teismas bei priešingai nei Viešųjų pirkimų

tarmyba) nustatė, kad toks susitarimas buvo sudarytas. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nuosekliai formuoja praktiką, pagal kurią pasiūlyme pateikta informacija gali būti pripažinta melaginga tik tuo atveju, jeigu jos atitiktis tiesai patikra nereikalauja papildomo teisinio aiškinimo (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 24 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-112-969/2016 53 punktą). Ieškovių veiksmų vertinimas konkurencijos iškreipimo aspektu buvo išimtinai teisinio kvalifikavimo ir aiškinimo klausimas, kas pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktiką negali būti melagingos informacijos objektu. Todėl apeliacinės instancijos teismas nukrypo ir nuo šios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, skundžiamų teismų procesinių sprendimų motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniame skunde nekeliamą tokių teisės klausimų, kurie atitiktų CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacinę tvarką pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiama, kad teismai netinkamai aiškino ir taikė skunde nurodytas materialiosios ir proceso teisės normas ir kad tai galėjo turėti įtakos neteisėtų sprendimo (nutarties) priėmimui. Kasacinio skundo argumentais taip pat nepagrindžiamas nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos bei CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto kasacijos pagrindo egzistavimas.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu CPK 346 straipsnio, 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti (CPK 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktai). Be to, kasaciniame skunde nenurodyta byloje išvadą teikianti institucija Viešųjų pirkimų tarnyba ir jos adresas (CPK 111 straipsnio 2 dalies 2 punktas).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais, 4 dalimi,

n u t a r i a :

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.

Grąžinti ieškovei UAB „Statybų inžinerinės paslaugos“ (j. a. k. 111678149) 1095 (vieną tūkstantį devyniasdešimt penkis) Eur žyminį mokestį, sumokėtą 2023 m. birželio 7 d. AB SEB banke mokėjimo nurodymu Nr. 4711.

Grąžinti ieškovei UAB „Inžinerinė vizija“ (j. a. k. 304451384) 1095 (vieną tūkstantį devyniasdešimt penkis) Eur žyminį mokestį, sumokėtą 2023 m. birželio 7 d. AB Šiaulių banke mokėjimo nurodymu Nr. 0607154720724.

Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai Goda Ambrasaitė-Balynienė

Gražina Davidonienė

Algirdas Taminskas